

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. lapkričio 18 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0379(COD)

14973/22
ADD 3

TELECOM 474
DIGIT 214
CYBER 375
CODEC 1778
IA 193

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. lapkričio 18 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2022) 722 final
Dalykas:	KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“ pridedamas prie Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatomos viešojo sektoriaus aukšto lygio sąveikumo visoje Sąjungoje priemonės (Europos sąveikumo akto)

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2022) 722 final.

Priedama: SWD(2022) 722 final

Briuselis, 2022 11 18
SWD(2022) 722 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO
kuriuo nustatomos viešojo sektoriaus aukšto lygio sąveikumo visoje Sąjungoje
priemonės (Europos sąveikumo akto)

{COM(2022) 720 final} - {SEC(2022) 720 final} - {SWD(2022) 720 final} -
{SWD(2022) 721 final}

Šioje ataskaitoje pateikiamas Europos sąveikumo sistemos vertinimas ir kartu atliktas sustiprintos Europos vyriausybės sąveikumo politikos poveikio vertinimas.

1. POLITIKOS SRITIS, KURIAI SKIRIAMA DAUGIAUSIA DĖMESIO, IR POREIKIS IMTIS VEIKSMŲ

Sąveikumas pats savaime nėra tikslas. Tai priemonė, kuri tapo pagrindiniu skaitmeninėmis technologijomis grindžiamos politikos formavimo ir įgyvendinimo aspektu. Užtikrinant sąveikumą organizacijos, naudodamos savo IT sistemas, gali sklandžiai bendrauti ir dalytis informacija ir žiniomis visais lygmenimis. Sąveikumas apima ne tik technines priemones, bet ir įvairių organizacijų susitarimus, suderintus duomenų aprašymus, teisės aktus, kuriais palengvinamas keitimasis duomenimis, ir bendradarbiavimo kultūrą.

Sąveikumas yra labai svarbus vis labiau skaitmenizuojamai Europos bendrajai rinkai. Sąveikumas yra svarbus politikos sektorių, visų pirma glaudžiai susijusių su viešuoju sektoriumi, kaip antai teisingumo ir vidaus reikalų, mokesčių ir muitų, transporto ir sveikatos, taip pat verslo ir pramonės reguliavimo elementas. Sąveikumas yra besikartojanti transeuropinių tinklų ir skaitmeninės bei duomenų politikos tema. Speciali *horizontalioji* ES sąveikumo politika įgyvendinama daugiau nei 15 metų, ypač daug dėmesio skiriant viešajam sektoriui. Nuo 1995 m. Komisija vykdo sąveikumo paramos programas, o dabar jos yra Skaitmeninės Europos programos dalis. Europos sąveikumo sistema buvo sukurta 2004 m., o atnaujinta – 2010 ir 2017 m. Europos sąveikumo sistemoje pabrėžiama, kad svarbu atsižvelgti į visus atitinkamus sąveikumo lygmenis (techninį, semantinį, organizacinį ir teisinį) ir laikytis integruoto valdymo požiūrio.

Dabar Europos sąveikumo sistema yra visuotinai ES ir už jos ribų pripažįstama konceptuali sąveikumo sistema. Tačiau ji išlieka visiškai savanoriška, todėl, kaip nustatyta atlikus Europos sąveikumo sistemos vertinimą, jos potencialas sumažinti administracinę naštą ir pagerinti politikos įgyvendinimą yra menkai išnaudojamas¹. Šiomis aplinkybėmis ir vis sparčiau vykdant skaitmeninę pertvarką, už valstybių narių viešojo sektoriaus pertvarką atsakingi ministrai ir vyriausieji informacijos pareigūnai vis dažniau ragina stiprinti Europos bendradarbiavimą sąveikumo srityje. Dar prieš COVID-19 pandemiją jie primygtinai reikalavo šį bendradarbiavimą taikyti visuotinai². Šis reikalavimas tapo dar labiau pagrįstas dėl poreikio pagerinti skaitmeninį tarpvalstybinį ir tarpsektorinį sąveikumą reagavimo į krizes metu.

Komisija pripažino, kad reikia imtis veiksmų³, ir įsipareigojo iki 2022 m. vasaros pateikti sustiprintą sąveikumo politiką⁴.

2. PROBLEMA IR POLITIKOS TIKSLAI

¹ Žr. galutinio Europos sąveikumo sistemos vertinimo rezultatus (SWD(2022) 720 *final*).

² Pavyzdžiui, 2017 m. Taline (<https://www.mkm.ee/en/objectives-activities/information-society/tallinn-declaration>) ir Berlyne (<https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/EN/2020/12/berlin-declaration-digitalization.html>) pasirašytos ministrų deklaracijos ir Komisijos viešųjų paslaugų sąveikumo ekspertų grupės (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupID=3714>) narių rekomendacijos.

³ Komisijos komunikatas „Europos skaitmeninės ateities formavimas“ (COM(2020) 67 *final*) (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf).

⁴ 2022 m. Komisijos darbo programa (COM(2021) 645 *final*) (https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9fb5131e-30e9-11ec-bd8e-01aa75ed71a1.0018.02/DOC_1&format=PDF), p. 7.

Atlikus Europos sąveikumo sistemos vertinimą ir poveikio vertinimą nustatyta, kad, siekiant pašalinti ES viešojo sektoriaus tarpvalstybines ir tarpsektorines kliūtis, dabartinės neoficialios sąveikumo politikos, grindžiamos tik savanoriškomis priemonėmis, nepakanka. Dėl riboto ES viešojo administravimo institucijų paslaugų ir duomenų sąveikumo teikiama nepakankamai skaitmeninių viešųjų paslaugų, neišnaudojamas visas jų potencialas ir nepasiekiamas Europos tikslas sukurti bendrąją skaitmeninę rinką. Dėl to didėja išlaidos ir mažėja Europos Sąjungos viešojo administravimo institucijų veiksmingumas visais lygmenimis, užkraunama administracinė našta piliečiams, įmonėms ir pačioms administravimo institucijoms, valstybėse narėse vilkinamas Europos politikos įgyvendinimas ir bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimas, ribojamas inovacijų potencialas ir trukdoma užtikrinti ES skaitmeninį suverenumą. Atlikus poveikio vertinimą nustatytos šios problemų priežastys:

- neefektyvus ES politikos sričių, Europos Komisijos ir valstybių narių sąveikumo pastangų valdymas visais administraciniais lygmenimis (nacionaliniu, regioniniu, vietos) ir visuose sektoriuose;
- trūksta bendrų būtiniausių sąveikumo specifikacijų, bendrų sprendimų, standartų ir
- trūksta integruoto požiūrio į sąveikumą rengiant ir įgyvendinant ES politiką.

Naująją reglamentavimo sistema ir pridedamu komunikatu siekiama stiprinti sąveikumą ir taip užtikrinti tarpvalstybinį skaitmeninių viešųjų paslaugų teikimą visiems Europoje, skatinant nuoseklų, į žmogų orientuotą požiūrį į sąveikumą, į kurį būtų atsižvelgiama nuo politikos formavimo etapo iki politikos įgyvendinimo visoje Europoje, sukuriant aiškią valdymo struktūrą ir sprendimų bei specifikacijų ekosistemą.

Nesiėmus veiksmų sąveikumui pagerinti, ES ne tik prarastų galimybę gerokai sumažinti administracinę naštą, bet ir būtų padarytas neigiamas poveikis viešojo administravimo institucijų atsparumui ir gebėjimui diegti inovacijas. Dabartinė su Europos sąveikumo sistema susijusi savanoriško bendradarbiavimo sąveikumo srityje politikos sistema nėra tinkama siekiant stiprinti tarpvalstybinį sąveikumą. Joje trūksta sisteminio integruoto požiūrio į politikos formavimą, bendrus įgyvendinimo išteklius ir bendrą atsakomybę.

3. POLITIKOS GALIMYBĖS, NUMATOMAS POVEIKIS IR TINKAMIAUSIA GALIMYBĖ

Poveikio vertinime buvo palygintas bazinis scenarijus, kai veiksmų nesiimama, ir kitos trys galimybės. Pagal bazinį scenarijų ir pagal pirmąją galimybę būtų toliau laikomasi savanoriško požiūrio, be to, pagal pirmąją galimybę būtų siekiama laipsniškai toliau plėtoti Europos sąveikumo sistemą. Pagal antrąją ir trečiąją galimybes siūloma imtis teisėkūros veiksmų. Pagal 2 galimybę daugiausia dėmesio būtų skiriama struktūrizuoto bendradarbiavimo mechanizmo, pagal kurį būtų suteikiami aiškūs įgaliojimai, sukūrimui, siekiant užtikrinti nuolatinį suderintų bendrų sąveikumo sprendimų plėtojimą ir priežiūrą, taip pat bendrų eksperimentavimo ir tikslinio politikos rėmimo iniciatyvų nustatymui. Pagal didžiausio užmojo trečiąją galimybę daugiausia dėmesio skiriama tam, kad teisės aktais būtų nustatyti tiesiogiai taikomi būtiniausi Europos sąveikumo reikalavimai, kurie būtų atnaujinami priimančiais įgyvendinimo sprendimus.

Atlikus numatomo poveikio vertinimą nustatyta, kad pagal bazinį scenarijų ar pasirinkus pirmąją galimybę nebūtų tinkamai pašalinti Europos sąveikumo sistemos vertinime nustatyti trūkumai, daugiausia dėl to, kad bendradarbiavimo paskatos yra ribotos. Be to, nebūtų tenkinami ir valstybių narių politiniai bei veiklos lūkesčiai⁵. Manoma, kad trečioji galimybė būtų veiksminga, tačiau tik ilginiui, o jos įgyvendinimo pastangos ir sąnaudos būtų labai didelės. Manoma, kad ji būtų ne tokia veiksminga siekiant užtikrinti lankstų ir ateities iššūkiams parengtą atsaką į sparčiai kintančius technologinius ir politikos poreikius. Taip pat

⁵ Pavyzdžiui, kaip nurodyta ekspertų grupės rekomendacijų pirmame skyriuje.

tikėtina, kad trečioji galimybė gautų mažesnę politinę paramą, nes ji yra plataus užmojo ir labai opi subsidiarumo atžvilgiu (pvz., kalbant apie valstybių narių senąsias sistemas).

Tinkamiausia yra antroji politikos galimybė. Manoma, kad pasirinkus struktūrizuoto bendradarbiavimo mechanizmą bus užtikrintas stabilumas ir (teisinis) tikrumas, kurio reikalauja valstybės narės, kartu užtikrinant būtiną lankstumą, dėl kurio būtų galima nuolat plėtoti bendrus sąveikumo išteklius, atsižvelgiant į kintančius politikos poreikius. Užuo tiesiogiai teisės aktais nurodant (būtiniausius) sąveikumo reikalavimus (kaip būtų trečiosios galimybės atveju), pagal antrąją galimybę dėmesys skiriamas procesams taikomų reikalavimų nustatymui, o toks požiūris yra tinkamesnis siekiant sparčių technologinių pokyčių ir proporcingesnis kalbant apie poveikį senosioms sistemoms. Manoma, kad bendras ES sąveikumo valdymas užtikrins pagrindinių suinteresuotųjų subjektų valstybėse narėse bendradarbiavimą vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“ ir principu „iš viršaus į apačią“ grindžiamą atsakomybę ir taip bus sukurta bendra sąveikumo sprendimų ekosistema. Taip bus sudaromos palankesnės sąlygos ankstyvuoju etapu dalyvauti politikos formavimo procesuose ir nustatyti bendro investavimo poreikius, taip pat bus pagerintas politikos įgyvendinimas. Dėl šių priežasčių antroji galimybė yra ne grėsmė subsidiarumui, o subsidiarumą įgalinantis veiksnys, stiprinantis viešojo administravimo institucijų atsparumą ir skaitmeninį suverenumą.

Atsižvelgiant į tai, kad dėl sąveikumo sukuriama palankios politikos sąlygos, sunku kiekybiškai įvertinti jo tiesioginį poveikį. Komisijos Jungtinio tyrimų centro (JTC)⁶ atliktame tyrime apskaičiuota, kad būtų galima labai daug sutaupyti arba kokios išlaidos būtų patiriamos nesiimant veiksmų: dėl geresnio sąveikumo piliečiai kasmet galėtų sutaupyti iki 24 mln. valandų, t. y. iki 543 mln. EUR; įmonės kasmet galėtų sutaupyti 30 mlrd. valandų arba 568 mlrd. EUR. Apskaičiuota, kad dėl tarpvalstybinio sąveikumo piliečiai sutaupytų 5,5–6,3 mln. EUR, o įmonės – 5,7–19,2 mlrd. EUR.

4. VERTINIMO IR POVEIKIO VERTINIMO PROCESAS

Ši kartu atlikto vertinimo ir poveikio vertinimo ataskaita grindžiama Europos sąveikumo sistemos ir programos ISA², kuria remiamas Europos bendradarbiavimas⁷, vertinimais, atliktais nuo 2020 m. rugsėjo mėn. iki 2021 m. rugsėjo mėn. Joje vadovaujamasi analize, kurią atliko nepriklausomas išorės rangovas⁸, ir tarptautinių šaltinių, kaip antai EBPO, duomenimis. Dar vienas svarbus ataskaitos duomenų šaltinis yra 3 punkte nurodytas JTC tyrimas dėl poveikio sąveikumui kiekybinio įvertinimo, nes jis grindžiamas ilgai vykdytu darbu vietų sąveikumo srityje.

Atsižvelgdama į tai, kad rengiant sustiprintą ES valdžios institucijų sąveikumo politiką labai daug dėmesio skiriama subsidiarumo aspektui, 2020 ir 2021 m. Komisija kartu su valstybių narių vyriausiųjų informacijos pareigūnų biurais rengė politikos galimybes ir kartu kūrė galimų teisėkūros veiksmų elementus. Todėl 2021 m. spalio mėn. Komisijos valstybių narių ekspertų grupės (kurią sudarė vyriausieji informacijos pareigūnai ir padalinių, atsakingų už skaitmeninę pertvarką, atstovai) rekomendacijose, taip pat 2017 m. Taline bei 2020 m.

⁶ Ulrich, P., Duch Brown, N., Kotsev, A., Minghini, M., Hernandez Quiros, L., Boguslawski, R. ir Pignatelli, F., *Quantifying the Benefits of Location Interoperability in the European Union* („Vietų sąveikumo naudos Europos Sąjungoje kiekybinis įvertinimas“), EUR 31004 EN, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2022 m., ISBN 978-92-76-48846-0, doi:10.2760/72064, JRC127330.

⁷ Žr. Europos sąveikumo sistemos galutinį vertinimą (SWD(2022) 720 *final*) ir programos ISA² galutinį vertinimą (COM(2021) 965 *final*, SWD(2021) 965 *final*).

⁸ Žr., pavyzdžiui, CEPS (2021 m.): tyrimas, kuriuo grindžiamas Europos sąveikumo sistemos įgyvendinimo vertinimas, Europos Komisija. DOI: 10.2799/58201 ir CEPS (2021 m.): tyrimas, kuriuo grindžiamas galutinis Europos viešojo administravimo institucijų, įmonių ir piliečių sąveikumo sprendimų vertinimas (ISA²), Europos Komisija. DOI: 10.2799/94683.

Berlyne pasirašytose ministrų deklaracijose pateikiama išsami informacija apie pagrindinius suinteresuotųjų subjektų lūkesčius.